Bezpečné detské ihrisko

príručka pre prevádzkovateľov a majiteľov

Návrh:
David Yearley, Kráľovská spoločnosť pre prevenciu nehôd RoSPA
(Royal Society of Preventing Accidents RoSPA)

Viac informácií o RoSPA nájdete na internetovej stránke: www.rospa.com/playsafety

Autori:
David Yearley, Kráľovská spoločnosť pre prevenciu nehôd RoSPA
(Royal Society of Preventing Accidents RoSPA)

Dominik Berliński, Centrum na kontrolu detských ihrísk
(Centrum Kontroli Placów Zabaw)

Redakcia a preklad:
Ing. Milota Šedajová
Ing. Zuzana Lešková
Slovenská obchodná inšpekcia

Táto publikácia bola financovaná vďaka finančnej podpore Európskych spoločenstiev
v rámci spoločného projektu *Bezpečná hra na ihrisku.*
(zmluva č. 17.020200/07/472840).
Európska komisia nie je zodpovedná za obsah informácií, ktoré sa v nej nachádzajú.

Táto publikácia môže byť bez dovolenia publikovaná v celku alebo v časti.
V prípade použitia týchto informácií Slovenská obchodná inšpekcia
žiada o oznámenie ako bola táto publikácia využitá:
Slovenská obchodná inšpekcia
Prievozská 32, p. p. 29
827 99 Bratislava 215
E-mail: info@soi.sk

© Slovenská obchodná inšpekcia, 2008

Úvod

Deti majú právo na hru. Konvencia OSN o právach dieťaťa potvrdzuje toto právo v článku 31. Hra je základnou a neoddeliteľnou súčasťou detstva, aj keď treba uznať, že dieťa sa počas hry môže stretnúť s rôznymi nebezpečenstvami. Jednou z úloh rodičov je pomáhať dieťaťu pri hre a udržiavať ho v bezpečí, no na druhej strane rodič by nemal potláčať nezávislosť a sebavyjadrovanie dieťaťa počas hry.

Mestské úrady, obecné úrady, samospráva, školy, materské škôlky, krajinní architekti a iné osoby, ktoré vytvárajú priestranstvá na hru alebo rekreáciu niekedy nevedia, odkiaľ začať. Cieľom tejto publikácie je pomôcť tým, ktorí by chceli vylepšiť existujúce priestory alebo vytvoriť bezpečný a podnecujúci priestor na hru. Preto môže byť užitočná aj pre výrobcov a dodávateľov detských ihrísk a zariadení detských ihrísk, pretože práve oni sú tí, na ktorých sa treba obrátiť ako na prvých.

Treba si uvedomiť, že hra je o pohybe, činnosti, aktivite. Deti sa prostredníctvom hry učia, ako zvládnuť riziko. Priestory na hru by mali byť tak bezpečné, ako je nevyhnutné, no nie tak bezpečné, ako je to možné. Vystavením dieťaťa riziku v prostredí, kde už bolo riziko dôkladne posúdené, sa dieťa učí a môže samo zhodnotiť, čo je preň bezpečné a čo nie. Takto dieťa získa skúsenosti, za ktoré by v „skutočnom svete“ mohlo zaplatiť oveľa vyššiu cenu.

Dôležitú úlohu pri hrách má predstavivosť. Podnetné a vzrušujúce detské ihriská nielen úžasne napomáhajú detskému rozvoju, ale aj poskytujú miesto na hru ďaleko od oveľa nebezpečnejších miest, ako sú železničné trate, cesty, rieky, kanály a staveniská.

Pravidlo, že čo je drahé, je aj dobré, pri detských ihriskách neplatí. Vyžaduje si to však viacej času v etape plánovania. Logický a systematický prístup k tejto otázke, uľahčí neskoršie spravovanie a údržbu ihriska. To isté platí aj pre modernizovanie a vylepšovanie už existujúcich priestorov. Cieľom tejto publikácie je predstavenie dobrých nápadov, ako aj pomoc tým, ktorí spravujú ihriská, aby miesta, kde sa hrajú deti, spĺňali svoj účel.

OBSAH

SKÔR AKO ZAČNETE ... 5
Právne otázky ... 5
Konzultácie ... 5
DIZAJN ... 6
Niekoľko všeobecných poznámok ... 6
Lavičky ... 6
Smetné koše ... 6
Oplotenie ... 6
Vchod na detské ihrisko ... 7
Inštalácia zariadení na ihrisku ... 9
Vandalizmus na detskom ihrisku ... 9
Zariadenia ... 10
Povrch ihriska ... 10
Oblasť povrchu- priestor na pád ... 11
Krajinná tvorba a výsadba zelene ... 11
DORUČENIE A MONTÁŽ VYBAVENIA ... 14
Dodávatelia ... 14
Objednávka ... 14
Inštalácia, montáž ... 14
Doklady, ktoré má dodávateľ vedieť predložiť ... 14
Kontrola po inštalácii zariadení ... 14
KONTROLA A ÚDRŽBA ... 15
Všeobecne ... 15
Tri druhy kontroly ... 15
Bežná vizuálna kontrola ... 15
Prevádzková kontrola ... 15
Ročná hlavná kontrola ... 15
Znalosti a školenia ... 15
Kontrola kvality ... 16
Údržba ... 16
Inštrukcie od výrobcu ... 16
Povrch ... 16
Kontrola po inštalovaní zariadení ... 16
Náklady a pravidelná údržba ... 17
Nehody ... 17
NORMY TÝKAJÚCE SA DETSKÝCH IHRÍSK ... 18
Úvod ... 18
Právne podmienky ... 18
Princípy ochrany v norme ... 19
Zhrnutie bezpečnostných požiadaviek normy STN EN 1176 ... 20
Všeobecné bezpečnostné požiadavky ... 20
Ochrana pred zachytením ... 21
Ochrana pred privrznutím alebo pomliaždením ... 21
Ochrana pred pádom ... 21
Ochrana pred nárazom ... 23
Požiadavky na materiály a konštrukciu ... 23
PRÍLOHA A ... 25
NÁVRH VNÚTORNÉHO SYSTÉMU KONTROLY DETSKÉHO IHRISKA ... 25
Plán kontrol ... 25
Plán správy a údržby ... 26

SKÔR AKO ZAČNETE

Právne otázky

Detské ihriská sa skladajú z rôznych prvkov. Tie môžu zahŕňať tradičné, ale aj moderné zariadenia, ako sú kĺzačky, hojdačky, lezecké steny. Na ihriskách sa okrem toho nachádzajú aj ploty, brány, smetné koše, chodníky, rastliny, ale aj informačné tabule.

Zariadenia inštalované na detských ihriskách podliehajú požiadavkám Smernice o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (2001/95/ES). Táto smernica bola do slovenskej legislatívy implementovaná do zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa[1)] a do nariadenia vlády č. 404/2007 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov[2)]. Tieto dva predpisy stanovujú výrobcom, dovozcom, dodávateľom a predávajúcim povinnosť uvádzať na trh, predávať a ponúkať len bezpečné výrobky. Bezpečnosť výrobkov môže byť dosiahnutá okrem iného splnením požiadaviek platných technických noriem. V prípade zariadení detských ihrísk a povrchu tlmiaceho pád sú to normy STN EN 1176 a STN EN 1177.

Uvedené normy sa vzťahujú len na zariadenia a povrch detských ihrísk. Preto zostávajú niektoré otázky spojené s bezpečnosťou užívateľov naďalej nepokryté. Ide napríklad o čistotu na ihriskách, vyčnievajúce konáre alebo časti rastlín, ploty. Tieto požiadavky nie sú pokryté smernicou, ale mali by byť pokryté národnou legislatívou.

V prípade zakúpenia zariadenia detského ihriska a objavenia nedostatkov, kupujúci môže v rámci určitej doby žiadať o odstúpenie od zmluvy alebo by mal žiadať o opravu, úpravu alebo nahradenie prvkov s nedostatkami tak, aby uvedené zariadenie spĺňalo požiadavky bezpečnosti stanovené v národnej legislatíve.

Konzultácie

Pred začatím navrhovania detského ihriska, je nevyhnutná konzultácia s jeho budúcimi užívateľmi- s deťmi, rodičmi, opatrovateľmi, školami a obyvateľmi. Ak ihrisko vyhovuje očakávaniam ako detí, tak aj rodičov, deti budú mať pravdepodobne väčší úžitok z dozoru dospelých počas svojej hry. Dobrý priestor na hru by mal ponúkať široký výber príležitostí na hru, mal by byť vybavený zariadeniami, zeleňou a inými prvkami. Tiež by mal byť lokalizovaný vzhľadom na potreby užívateľov a okolitého obyvateľstva.

[1)] úplný názov: Zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,

[2)] úplný názov: Nariadenie vlády č. 404/2007 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov

DIZAJN

Niekoľko všeobecných poznámok

Dizajnéri priestorov na hru často berú do úvahy zariadenia, ktoré sú pevne uchytené. Dobré miesto na hru je zážitkom. Použitie takých vecí ako je zeleň, grafika a tvary na povrchu- to všetko dodáva miestu atmosféru. Príjemné a atraktívne prostredie znamená aj to, že rodičia alebo opatrovatelia sa tam cítia dobre a zostanú dlhšie a teda deti sa môžu dlhšie hrať. Rastliny a krajinná tvorba ponúkajú deťom väčší priestor na ich predstavivosť. Príliš bežné ihriská nepomáhajú rozvíjať tento veľmi dôležitý aspekt vývoja dieťaťa.

Povrch tlmiaci pád je drahý (často stojí viac ako samotné zariadenie). Norma STN EN 1176 stanovuje, že dobre udržiavaný trávnik alebo ornica sú vhodnými povrchmi pre pád z výšky do 1 metra (majte na pamäti, že táto hodnota môže byť upravená národnými normalizačnými organizáciami v závislosti od miestnych klimatických podmienok, ako napr. ľadový vietor, suché a slnečné letá.) Viacero výrobcov vyrába zaujímavé zariadenia s výškou pádu menej ako 1 meter. Zvážte využitie takýchto niších zariadení (najmä, ak chcete vytvoriť ihrisko pre malé deti). Môžete si to sami vyskúšať a liezť po ihrisku štvornožky. Dostanete sa do výšky malého dieťaťa a zrazu sa vám bude zdať, že aj 1 meter je celkom vysoko.

Zariadenia určené pre najmenšie deti by mali byť umiestnené v osobitnej časti ihriska tak, aby deti nemali prístup k zariadeniam, ktoré nie sú pre ne určené. Zabezpečenie tieňa, najmä na miestach, kde sa majú hrať najmenšie deti, sa stáva čoraz dôležitejšou požiadavkou. Najlacnejším tieňom sú samozrejme náležite zasadené stromy.

Lavičky

Zabezpečenie lavičiek pre rodičov alebo opatrovateľov je nevyhnutnosť. Detské ihrisko môže slúžiť aj ako miesto na stretávanie sa rodičov malých detí. Lavičky by mali byť umiestnené tak, aby sediaci mal čo najlepší výhľad na ihrisko. Ak sú neďaleko ihriska vonkajšie nebezpečenstvá, ako voda alebo cesty, lavičky by mali byť umiestnené tak, aby mal sediaci možnosť vidieť, ak sa dieťa rozhodne vydať tým smerom.

Lavičky by mali byť umiestnené najmenej meter od oplotenia, aby deti nemali pomocou nich možnosť prejsť cez plot. Samozrejme by mali byť napevno zabudované do zeme. Pred lavičkou by mala byť spevnená plocha, aby sa zabránilo erózii.

Smetné koše

Smetné koše sú nevyhnutné pre zachovanie čistoty ihriska. Mali by sa nachádzať 2 až 3 metre od lavičiek a vchodu. Toto umiestnenie je vhodné aj kvôli ochrane užívateľov ihriska pred hmyzom, ktorý sa, najmä v lete, môže nachádzať v ich okolí.

Smetné koše by mali byť upevnené do zeme a mať jednoducho odstrániteľnú vložku. Koše na psie výkaly sa nemôžu nachádzať na detských ihriskách alebo v ich blízkosti.

Oplotenie

Cieľom oplotenia ihriska je ochrana malých detí pred nebezpečenstvom a znemožnenie vstupu zvierat. V prípade, že psy a premávka nie sú problémom treba premyslieť, či je oplotenie naozaj nevyhnutné. Na druhej strane, oplotenie môže dávať deťom dojem, že sa nachádzajú vo „svojom" teréne, kde im nič nehrozí.

Nie všetky typy oplotení sú vhodné pre ihriská a v prípade, že je to nutné, mal by byť použitý kvalitný materiál.

Do úvahy by sa mala brať lokalizácia ihriska. Nie je vhodné použiť kovový plot pre zalesnené ihrisko, naopak treba predísť použitiu dreva pri miestach so zvýšeným výskytom vandalizmu.

V každom prípade však oplotenie nemôže predstavovať riziko. V tejto súvislosti je možné využiť niektoré požiadavky normy STN EN 1176.

Oplotenia by mali mať tri hlavné funkcie:

1. udržať deti vo vnútri ihriska,
2. v spojení s vhodnými bránkami a vstupmi udržať psy mimo ihriska,
3. dať deťom pocit, že je to ich priestor a oddeliť ich od okolia.

Oplotenia by mali byť postavené v súlade s platnými národnými normami, pričom odporúčanou minimálnou výškou je 1 meter.

Počas projektovania ihriska treba zvážiť, či okrem plotov nie sú nutné oplotenia iného druhu so špeciálnym účelom.

Do úvahy treba vziať nasledujúce aspekty:

1. ohybnosť panelov (pevné panely by sa nemali používať pri naklonených svahoch),
2. zabezpečenie spojov a hrán oplotenia,
3. uviaznutie alebo zachytenie dieťaťa v otvoroch oplotenia,
4. ostré a vytŕčajúce spojenia a úchytky,
5. trvanlivosť materiálov voči prípadnému vandalizmu, klimatickým podmienkam alebo častému používaniu,
6. typ ošetrenia materiálu, napríklad impregnovanie dreva, pokovovanie, atď.,
7. kvalita použitého materiálu (všeobecným pravidlom je, čím použijete kvalitnejší materiál, tým nižšia bude potreba opráv a údržby).

Oblasti, kde sa môžu vyskytnúť problémy:

1. poškodenie oplotenia z dôvodu nevhodnej veľkosti očiek oplotenia alebo slabej pevnosti drôtu,
2. chýbanie vhodného zakončenia hornej časti plotu, ktoré má chrániť plot pred ohnutím,
3. ľahko dostupné klince alebo nity, ktoré môžu predstavovať riziko následkom vandalizmu,
4. použitie ostnatých drôtov alebo špicatých latiek,
5. demontovanie oplotení, kde boli použité obyčajné upevnenia,
6. vhodný odstup medzi stĺpikmi, zábradlím a inými elementmi oplotenia,
7. nevhodná montáž oplotenia.

Vchod na detské ihrisko

Aj na tých najbezpečnejších detských ihriskách môže dôjsť k nehodám a preto netreba zabúdať na vhodný prístup pre sanitku. Ten by mal mať šírku najmenej 2,15 metra, aby sanitka nemala problémy s vjazdom. Tiež si to vyžaduje pevný podklad, kde by mohla sanitka zaparkovať aj v daždi. V prípade, že sa ihrisko na noc zamyká, treba ku vchodu umiestniť tabuľu s informáciami o núdzovom vstupe na ihrisko.

Tam, kde sa sanitka nemôže dostať, využívajú sa nosidlá na kolieskach. Tieto nosidlá vážia

bez pacienta okolo 60 kg. Prevoz raneného z miesta nehody môže byť značne problematický hlavne v prípade, ak je podložie rozmočené. A pamätajme si, že pri záchrane života sa ráta každá sekunda. Existuje možnosť vybudovania provizórnych rámp alebo podjazdov kvôli uľahčeniu prepravy pacienta.

Oplotenie a s ním spojené vchody a brány sú nevyhnutné nielen kvôli zaisteniu bezpečnosti detí alebo znemožneniu vstupu zvieratám. Môžu tiež predstavovať bariéru pre osoby, ktoré by chceli priviesť na ihrisko napríklad motorky.

Veľmi dôležité je umiestnenie vstupných brán. Po prvé- treba zvážiť smer, z ktorého deti prichádzajú na ihrisko (deti radšej prelezú cez plot, než prejdú cez bránu, ktorá je umiestnená na nevhodnom mieste). V tomto prípade môžu byť nápomocné aj vyšliapané cestičky, ktorými deti chodia na ihrisko. Po druhé– snažme sa neumiestňovať bránu blízko rušnej ulice alebo otvorenej vody. Po tretie– ak je to možné, treba sa vyhnúť umiestneniu vstupu na kopci. Po štvrté– brány by nemali kolidovať s priestormi určenými na hru. Veľmi veľa nehôd sa totiž stalo, keď sa hojdajúce dieťa udrelo do otvárajúcej sa brány.

Vchody na ihrisko by mali byť široké minimálne 1 meter, kvôli slobodnému vstupu pre osoby na invalidných vozíkoch. Nemali by sa tam nachádzať akékoľvek prekážky, ktoré by znemožňovali takýto vstup.

Ak to nie je nebezpečné, vstupné brány by sa mali otvárať smerom von (to znamená, že dieťa by malo pri vstupe na ihrisko bránu ťahať, a pri opúšťaní ihriska tlačiť). Takéto pravidlá sú zaužívané v protipožiarnych predpisoch a tiež zvieratám je takto ťažšie vojsť na terén ihriska. V prípade, že je na bráne pripevnený samozatvárací mechanizmus, nemal by sa zatvárať rýchlejšie než po piatich sekundách, aby umožnil vstup osobám na invalidných vozíkoch alebo aby neudrel dieťa vchádzajúce na ihrisko.

Samozatvárací mechanizmus sa odporúča najmä kvôli zaručeniu bezpečnosti terénu. Samozrejme môžu sa použiť rôzne metódy zatvárania brán, od obyčajnej pružiny k viac komplikovaným mechanizmom. Na trhu sa nachádzajú aj brány s vnútorným samozatváracím mechanizmom.

Na ihriskách by sa mali nachádzať aj vchody pre údržbu (širšie brány, určené pre vjazd záhradníckych strojov alebo iných zariadení). Tieto brány by mali byť zamknuté, keď nie sú používané.

Iným druhom vchodov sú otáčavé dvere. Pred ich montážou treba skontrolovať, či umožňujú vstup záchranárov s nosidlami alebo osobám na invalidných vozíkoch. Je to nevyhnutné najmä v situáciách, keď je to jediný vchod na detské ihrisko.

Treba taktiež zvážiť, či by sa nemali neďaleko od vchodu umiestniť lavičky. Vďaka tomu by mohli rodičia ľahšie a rýchlejšie reagovať v prípade, že by chcel niekto neoprávnený vstúpiť na ihrisko alebo v prípade, že by deti chceli neuvážene vybehnúť z ihriska.

Pri vstupných bránach sa nesmú nachádzať miesta, v ktorých by mohlo dôjsť k uviaznutiu prstov alebo rúk dieťaťa. To znamená, že by tam mali byť otvory s priemerom minimálne 12 mm (medzi bránou a stĺpikom). Tento priestor sa nemôže zmenšovať ani počas otvárania alebo zatvárania brány.

Existuje možnosť upevnenia špeciálnej podložky, ktorá zadrží zatvárajúce sa dvere. Hrúbka takejto podložky má byť najmenej 12 mm. Nesmie sa nachádzať pri dolnom okraji dverí, ale vo výške najmenej 700 mm nad povrchom, aby deti sa o ňu nemohli potknúť.

Pod bránou treba nechať voľný priestor o šírke od 60 do 110 mm, čo zníži eventuálne riziko úrazov chodidiel. Podložie v tomto mieste má byť rovné a spevnené, aby tento priestor nepodliehal zmenám a aby sa nevymýval. Spevniť podložie sa odporúča nielen pod bránami, ale aj v odstupe minimálne 1 meter po každej strane brány.

Všetky okraje brány by mali byť zaoblené a bez ostrých okrajov.

V prípade, že sú do brány nainštalované kľučky, deti ju môžu otvoriť z obidvoch strán. Nemali by sa používať háčiky, ktoré sú dlhšie než 25 mm. Všetky úchytky na háčiky, ako aj háčiky, majú byť na koncoch vyhladené. Pamätajte, že sa obvykle nachádzajú vo výške očí malého dieťaťa.

Ak je brána príliš ťažká, mal by byť na nej nainštalovaný mechanizmus, ktorý znemožňuje automatické zatváranie sa dverí (pozri: vyššie uvedené poznámky týkajúce sa času zatvárania sa vrát).

K veľkým vstupným bránam sú potrebné trvalé závesy a dobré osadenie. Potrebné sú takisto silné háčiky a iné zabezpečujúce elementy.

Ak sú používané prekážky pre psov (mriežky, trámy alebo iné prekážky), mali by byť vhodne zabezpečené, aby ich deti neprenášali alebo nepoškodili.

Inštalácia zariadení na ihrisku

Predstavte si, ako sa budú deti po ihrisku pohybovať. Nebudú prechádzať popred pohybujúce sa hojdačky? Nebude im na trase od kĺzačky ku kolotoču stáť v ceste zariadenie s pohybujúcimi sa prvkami, ktoré by ich mohli zasiahnuť?

Ak je to možné, umiestnite hojdačky pozdĺž oplotenia, zminimalizujete tak možnosť prechodu detí pomedzi hojdajúce sa deti. V takomto prípade tiež nebudete musieť použiť iné bariéry v blízkosti hojdačiek, ktoré paradoxne môžu deťom slúžiť na stretávanie sa, čím sa zvyšuje riziko úrazu na ihrisku.

Kĺzačky by nemali byť otočené smerom na juh, okrem prípadov, keď sú zatienené. Dôvodom je predchádzanie prílišnému prehriatiu klzného úseku počas horúcich dní, čo môže spôsobiť popálenie sa detí o povrch kĺzačky.

Kolotoče a iné otáčavé zariadenia by mali mať okolo seba aspoň dva metre voľného priestoru. V prípade veľkých zariadení, ktoré sa otáčajú alebo kývajú, by mali byť okolo nainštalované zábradlia alebo iné bariéry, ktoré by zabránili malým deťom náhodne vbehnúť voči pohybujúcemu sa zariadeniu.

Vandalizmus na detskom ihrisku

Ku vandalizmu na detských ihriskách dochádza predovšetkým vtedy, keď sa v najbližšom okolí nenachádza žiadna iná možnosť zábavy pre tínedžerov. Túto skutočnosť môže vziať do úvahy pri plánovaní detského ihriska a priestoru okolo neho. Všetko, čo potrebujú, je miesto, kde by si mohli sadnúť a stretnúť sa s priateľmi. Od ihriska možno stačí oddeliť miesto s niekoľkými lavičkami alebo prístrešok, vďaka čomu sa redukuje výskyt vandalizmu.

Ďalším problémom môže byť graffiti. Vulgárne nápisy a kresby treba okamžite odstraňovať, avšak umelecké graffiti netreba nutne likvidovať, pretože sa tak dá predísť ďalšiemu ničeniu.

Zariadenia

Na trhu sa nachádza široký výber zariadení. Pri projektovaní ihriska si treba prezrieť viacero katalógov od rôznych dodávateľov. Treba zvážiť, či chcete kúpiť zariadenie od jedného výrobcu alebo chcete osloviť dodávateľa, ktorý vám môže dodať vybavenie od viacerých výrobcov a vy si môžete nakombinovať najideálnejšiu zostavu.

Chcete drevené alebo kovové zariadenie? Najmä v oblastiach s výskytom vandalizmu sa predpokladá, že kovové zariadenie bude mať väčšiu životnosť ako drevené.

Má byť vybavenie ihriska konvenčné? Výsadba vhodnej zelene je tiež dobrý a lacný spôsob, ako vyplniť ihrisko. Pri plánovaní ihriska treba pamätať, že deti budú využívať k hrám aj stromy a kríky nachádzajúce sa v blízkosti zariadení.

Snažte sa vybrať zariadenie, ktoré ponúka čo najviac možností hry. Niektorí výrobcovia už predstavujú vo svojich katalógoch aj rôzne možnosti využitia ich zariadení.

Dôležitým elementom hry je predstavivosť a premysleným výberom vybavenia na detskom ihrisku môžete u detí stimulovať jej rozvoj.

Pri výbere vybavenia treba pamätať aj na to, že deti rastú. O desať rokov budú potreby užívateľa úplne iné. Tieto otázky treba riešiť a rozhodovať o rozvoji detského ihriska berúc do úvahy potreby starších a mladších detí, ako aj iných obyvateľov okolia.

Povrch ihriska

Norma STN EN 1177 vyžaduje, aby sa pod zariadeniami nachádzal vhodný a bezpečný povrch. Čím vyššie je zariadenie, tým je voľba správneho povrchu dôležitejšia. Týka sa to taktiež oblasti okolo hojdačiek, kolotočov, a kĺzačiek- v týchto prípadoch výška zariadení nie je dôležitá. Aj keď takýto povrch nechráni pred všetkými úrazmi hlavy, jednako značne obmedzuje riziko spojené s ich príznakmi. Norma poukazuje na to, že trávnatý povrch alebo ornica sú prípustné pre pády z výšky do 1 metra.

Existuje niekoľko druhov povrchu:

1. *Sypký*– môže sa skladať z takých materiálov ako piesok, štrk alebo drvená guma. Takýto povrch by mal siahať do hĺbky 300 mm pod zariadením. Nesmie sa používať pod zariadeniami, kde je vzdialenosť od povrchu po spodnú časť zariadenia kritická (kolotoče). Je vhodný pod zariadenia, ktoré sa skladajú z vodorovných elementov (napr. lanovky).
2. *Gumený*– môže sa používať vo forme dlaždíc alebo uceleného kusa materiálu. Oba sú vyrobené z drobných častí gumy spojených živicou. Dodávatelia takýchto povrchov musia vedieť predložiť certifikáty, ktoré preukážu, že je splnené kritérium HIC (hodnota kritéria poranenia hlavy) stanovené v norme STN EN 1177. Takéto gumené podložia sú dostupné v rôznych farbách a grafických vzoroch, čo sa dá využiť pri projektovaní ihriska.
3. *Umelá tráva*– obvykle je to gumená sieť, ktorá- ak je správne položená na upravenú pôdu- spĺňa kritériá normy STN EN 1177 a zaručí bezpečný pád z výšky dokonca až 3 metrov. Tráva rastie v priestore medzi gumenými otvormi siete a tento typ povrchu sa odporúča na mimo mestských terénoch.
4. *Kobercové povrchy*– je to rozvíjateľný podklad uložený na materiál, ako je piesok alebo okrúhle častice. Dodávatelia takéhoto podložia musia predložiť certifikáty v súvislosti s možnými výškami pádu.

Oblasť povrchu- priestor na pád

Oblasť, na ktorej sa má nachádzať povrch, závisí od výšky potenciálneho pádu. V praxi to znamená od výšky, v ktorej sa deti môžu hrať. Čím je zariadenie vyššie, tým dôležitejšie je zaručenie bezpečného pádu. V prípade hojdačiek a niektorých kývavých zariadení by sa mal bezpečný povrch nachádzať v rozpätí 1,5 m vôkol, pričom toto rozpätie treba merať od miesta, v ktorom je zariadenie počas hry najviac vychýlené.

Pre zariadenia s výškou pádu viac ako 1500 mm by sa mal použiť nasledovný vzorec na výpočet oblasti okolo zariadenia, kde by mal byť použitý vhodný povrch:

Oblasť bezpečného povrchu = (maximálna výška pádu – 1,5 m) x 0.667 + 1,5 m

Povrch má byť umiestnený minimálne do takej vzdialenosti okolo zariadenia, aká vyjde výpočtom.

V prípade kývavých hojdačiek alebo kývavých zariadení by sa mal povrch nachádzať do vzdialenosti minimálne 1000 mm od zariadenia v momente, keď je maximálne vychýlené.

V prípade hojdačiek sa táto vzdialenosť vypočíta podľa iného vzorca:

Zmerajte vzdialenosť od hornej priečky, na ktorej je zavesená hojdačka k miestu, na ktorom sedí dieťa počas hojdania. Takto získaný výsledok vynásobte 0,867, ďalej pripočítajte 1,75 m (pre všetky povrchy okrem sypkých) alebo 2,25 m (pre sypké povrchy). Bezpečný povrch by sa mal nachádzať vo vzdialenosti, ktorú určil výpočet, rátajúc spredu a zozadu hojdačky a minimálne 875 mm po obidvoch stranách merajúc od stredu sedadla hojdačky.

To znamená, že ak vzdialenosť od sedadla k hornej priečke hojdačky je 1,8 m, výpočet vyzerá takto:

Všetky povrchy okrem sypkých povrchov

1,8 m x 0,867 = 1,561 m 1,561 m + 1,75 m = **3,31 m**

Povrch by sa mal nachádzať vo vzdialenosti 3,31 m pred a za hojdačkou merajúc od stredného bodu sedadla, keď hojdačka nie je v pohybe.

Sypké povrchy

1,8 m x 0,867 = 1,561 m 1,561 m + 2,25 m = **3,81 m**

V tomto prípade vzdialenosť bude o pol metra dlhšia, než v prípade ostatných povrchov.

Krajinná tvorba a výsadba zelene

Krajinná tvorba a výsadba zaujímavého rastlinstva môžu významne prispieť ku zlepšeniu hry na ihrisku.

Stromy na ihriskách plnia dvojitú funkciu- poskytujú prirodzený tieň, ktorý je dôležitý najmä počas horúcich slnečných dní a zároveň skrášľujú ihrisko.

Ak sa ihrisko nachádza mimo mesto treba zvážiť, či by na ihrisku nemali rásť poľné kvety a vysoká tráva. V tejto tráve alebo medzi kvetmi by sa mohli vyznačiť cestičky a v prípade, že by zarástli, deti by si vychodili nové. Hra s poľnými kvetmi zbližuje deti s prírodou a vnáša do ich hry nový rozmer.

Prirodzené vyvýšenia terénu sú dodatočnou výhodou detského ihriska. Samozrejme svah nesmie byť príliš strmý, ak sa na ihrisku majú hrať aj malé deti, ktoré ešte nevedia poriadne kontrolovať svoje pohyby. Ak je ihrisko určené aj pre najmenšie deti, odporúčaný sklon je maximálne 1:12.

Prirodzené pahorky a prevýšenia sa dajú využiť aj na umiestnenie kĺzačiek. V takom prípade sa eliminuje nutnosť použitia povrchu tlmiaceho pád, pretože kĺzačky môžu kopírovať svah. Pri takomto riešení by nemalo žiadne rastlinstvo sťažovať viditeľnosť, aby rodičia nestrácali kontakt s deťmi hrajúcimi sa na kĺzačke.

Miestni záhradkári, pracovníci správy parkov a zelene, záhradné centrá, títo všetci vám môžu pomôcť, čo sa týka informácií o druhu pôdy v mieste, kde sa stavia detské ihrisko. Takéto informácie sa dajú využiť pri výbere vhodného rastlinstva. Vyhýbajte sa jedovatým rastlinám, rastlinám zapríčiňujúcim alergické reakcie, rastlinám s ostrými tŕňmi alebo listami, rastlinám s plodmi, ktoré sú pre deti zaujímavé, avšak nejedlé.

Krátky zoznam rastlín, ktoré skrášľujú detské ihrisko:

Pre vôňu:
- byliny, napr. rozmarín, materina dúška, šalvia, medovka lekárska, pamajorán, majorán, mäta, levanduľa,
- budleja dávidova- letný orgován (Buddleja davidii),
- choisia sundance,
- zemolez,
- myrta obyčajná,
- osmant- sladká oliva,
- borovica lesná
- baza čierna,
- kalina voňavá.

Kvôli tvaru:
- bambusy (rôzne druhy)
- breza previsnutá,
- kraslica prostredná,
- plamienok plotný,
- lieska obyčajná,
- vŕba,
- jarabina mukyňová.

Kvôli farbe:
- javor poľný,
- sedmokráska,
- záružlie močiarne
- drieň krvavý,
- fuksia čílska,
- mesačnica ročná,
- ruža vráskavá,
- jarabina vtáčia.

Mnoho z nich zaručí tieň.

Treba sa vyhýbať týmto drevnatým rastlinám:
- lykovec jedovatý,
- cezmína ostrolistá,
- štedrec ovisnutý,

- tis obyčajný,
- andromedka sivolistá,
- bršlen európsky,
- brečtan popínavý,
- borievka obyčajná,
- rešetliak prečisťujúci,
- rododendron,
- agát biely.

Okrem toho časť kvetnatých rastlín môže byť nebezpečná kvôli jedovatým kvetom:

- konvalinka voňavá,
- stračonôžka,
- čemerica,
- mak siaty,
- ľuľok čierny.

V uvedenom zozname neboli spomenuté toxické exotické rastliny.

DORUČENIE A MONTÁŽ VYBAVENIA

Dodávatelia

Je dôležité, aby boli inštalačné práce vykonané kompetentnými dodávateľmi. Zoznam takýchto dodávateľov by mohol byť k dispozícii v organizáciách združujúcich podnikateľov, inžinierov alebo v priemyselno- obchodných komorách. Subjekty, ktoré nie sú združené v takýchto organizáciách takisto môžu byť hodnoverné, ale pred naviazaním spolupráce by ste si mali preveriť ich reputáciu.

Objednávka

Už pri objednávke treba špecifikovať, že zariadenie by malo vyhovovať norme STN EN 1176 a tiež že by malo byť nainštalované v súlade s požiadavkami tejto normy. Povrch ihriska zase musí spĺňať požiadavky normy STN EN 1177.

Inštalácia, montáž

V prípade nových ihrísk môže byť mnoho problémov spojených s montážou zariadení. Majte na pamäti, že dodávateľ (osoba, s ktorou ste podpísali zmluvu) je zodpovedná za celú zmluvu, aj v prípade, že realizácia niektorej práce bola vykonaná subdodávateľom.

Doklady, ktoré má dodávateľ vedieť predložiť

Dodávateľ vybavenia na detské ihrisko by vám mal poskytnúť nasledovné:

- identifikáciu výrobku a informácie identifikujúce výrobcu (dovozcu),
- technickú dokumentáciu preukazujúcu konštrukciu zariadení a povrchu (mala by obsahovať informácie o konštrukcii, rozmeroch, materiáloch, farbách, lakoch, zoznam odporúčaných náhradných dielov),
- návod na používanie,
- návod na údržbu a kontrolu,
- certifikát alebo iný dokument, ktorý by potvrdzoval, že výrobky boli vyrobené v súlade s požiadavkami noriem STN EN 1176 a STN EN 1177 (najčastejšie certifikát vystavený akreditovaným laboratóriom, prípadne vyhlásenie o zhode alebo protokoly o skúškach).

Kontrola po inštalácii zariadení

Treba poznamenať, že certifikát alebo iný dokument ešte nemusí garantovať bezpečnosť práve nainštalovaného zariadenia, preto sa odporúča skontrolovať zariadenie pred tým, ako bude sprístupnené deťom. Takáto kontrola môže byť vykonaná pracovníkmi akreditovaného laboratória, inej určenej osoby alebo aj s využitím kontrolného zoznamu, ktorý tvorí súčasť tejto publikácie.

Výsledky kontroly budú potvrdením, že všetko bolo vykonané v súlade s normami a že zariadenie poskytuje určitú minimálnu úroveň bezpečnosti pre hrajúce sa deti.

V rámci tejto kontroly je samozrejme možné skontrolovať aj povrch tlmiaci pád, jeho vlastnosti, rozmery a umiestnenie.

KONTROLA A ÚDRŽBA

Všeobecne

Bezpečnosť detí na detských ihriskách závisí nielen od vhodného navrhnutia a výberu zariadení, ale aj od neustálej správy a údržby zariadení a celého priestoru detského ihriska. Norma STN EN 1176-7 odporúča tri druhy kontroly na detských ihriskách. Takýmto spôsobom realizuje prevádzkovateľ svoje základné povinnosti voči užívateľom detského ihriska.

Kontroly majú zahŕňať nielen zariadenia, ale celý priestor ihriska, teda aj cestičky, oplotenie, lavičky, vchody...

Tri druhy kontroly

Kontroly odporúčané v norme STN EN 1176-7 zahŕňajú nasledovné:

Bežná vizuálna kontrola

Počas tejto kontroly sa kontroluje celkový stav zariadení, najmä nedostatky, ktoré by mohli byť spôsobené vandalizmom. Takáto kontrola môže byť vykonaná prevádzkovateľom alebo osobami, ktoré on určí. Kontrola by mala byť zaevidovaná napr. v knihe detského ihriska alebo v inom písomnom dokumente. Dodávateľ zariadenia môže predložiť so zariadením zoznam možných rizikových prvkov, ktoré treba kontrolovať počas takejto kontroly. Frekvencia kontroly sa môže určiť aj v závislosti od frekvencie návštevnosti detí na detskom ihrisku. Avšak bez ohľadu na to sa odporúča, aby bola vykonávaná raz na týždeň.

Prevádzková kontrola

Počas tejto kontroly sa vykonáva podrobnejšia inšpekcia vybavenia, predovšetkým opotrebovanie zariadení. Môže ju vykonať prevádzkovateľ alebo osoba, ktorú určí. Výsledky kontroly by mali byť zaevidované do dokumentácie spojenej so správou a údržbou detského ihriska. Odporúča sa, aby takáto kontrola bola vykonávaná každé 1-3 mesiace.

Ročná hlavná kontrola

Túto kontrolu by mali vykonávať špecialisti, nezávislí od prevádzkovateľa alebo majiteľa ihriska. Kontroluje sa poškodenie vandalizmom, menšie a väčšie opotrebovanie, dlhodobé konštrukčné problémy, zmeny v súlade s požiadavkami noriem. Takúto kontrolu ponúkajú výrobcovia, dovozcovia a dodávatelia zariadení detských ihrísk, komerčné spoločnosti a organizácie zaoberajúce sa bezpečnosťou.

Znalosti a školenia

Všetky osoby, ktoré vykonávajú kontroly na detskom ihrisku by mali byť kompetentné na vykonávanie takejto činnosti. Mali by mať dostatok vedomostí a skúseností. Odporúča sa, aby pracovníci, ktorí vykonávajú vizuálne rutinné kontroly absolvovali aspoň základné školenie. Školenia môžu vykonávať neziskové organizácie, obchodné spoločnosti, podnikatelia, kompetentné inštitúcie. Prevádzkovatelia, ktorí spravujú jedno detské ihrisko môžu požiadať o takéto preškolenie v rámci hlavnej ročnej kontroly.

Kontrola kvality

Ak sú kontroly vykonávané komerčnými spoločnosťami, je dobré vykonať ešte aj nezávislú náhodnú kontrolu zo strany nezávislej organizácie. Systém vnútorného auditu môže byť užitočný pre väčšie organizácie.

Aj v prípade, že to nie je povinnosť vyplývajúca z legislatívy, prevádzkovateľ detského ihriska by si mal vyvinúť systém na zabezpečenie požadovanej bezpečnosti (návrh takéhoto systému môžete nájsť ako prílohu ku tejto publikácii). V rámci tohto systému by mali byť zaznamenávané všetky opravy a aj kontroly vykonaných opráv.

Systém by mal zahŕňať minimálne:

- dôkaz, že bola vykonaná analýza rizika zariadení, ale aj celého ihriska,
- vedieť preukázať výsledky analýzy rizika a preventívnych opatrení, ktoré boli prijaté na základe spomínaných výsledkov,
- vedieť preukázať rozvrh kontrol a údržby na ihrisku,
- viesť evidenciu všetkých zariadení prítomných na ihrisku (názov, číslo, typ, výrobca, rok výroby atď.),
- plán detského ihriska s vyobrazením lokalizácie každého zariadenia,
- evakuačný plán v prípade požiaru alebo nehody,
- dôkaz, že rozvrh kontrol a údržby bol dodržaný na každom zariadení (inšpekčná kniha, denník),
- uchovávanie záznamov o kontrolách vykonaných verejnými orgánmi (inšpekčná kniha, denník).

Údržba

Žiaden kontrolný program nebude plniť svoju funkciu, ak sa následne nevykonajú náležité nápravné opatrenia. Dôležité je, aby výmena alebo oprava opotrebovaných častí, prípadne ich impregnácia alebo maľovanie boli vykonané vtedy, keď je to nutné a nie až po zásahu kontrolných orgánov. V prípade nutnosti výmeny častí zariadení je vhodné používať originálne časti od výrobcu alebo také, ktoré výrobca odporučil.

Inštrukcie od výrobcu

Žiadne zariadenie by nemalo byť zakúpené bez informácií o kontrolách a o spôsobe vhodnej údržby. Evidujte vek zariadení na ihrisku a vykonajte špeciálnu kontrolu ešte pred uplynutím záručnej doby.

Povrch

Pravidelne kontrolujte neporušenosť a stav povrchu tlmiaceho pád. Testy pádu tlmiacich vlastností povrchu je možné vykonať ako súčasť hlavnej ročnej kontroly.

Kontrola po inštalovaní zariadení

Nové zariadenia a nové povrchy by mali byť dôkladne skontrolované, či sú v súlade s požiadavkami príslušných noriem a to ešte pred tým, ako budú prijaté zo strany prevádzkovateľa. Ak sa na ihrisko inštaluje len jeden prvok, jeho kontrola môže byť vykonaná v rámci hlavnej ročnej kontroly. Rovnaký postup je možné využiť pri výmene zariadení za nové, prestavbách alebo výstavbách ihrísk.

Náklady a pravidelná údržba

Náklady, ktoré sú nevyhnutné pri pravidelnej údržbe detského ihriska, sú náklady na:

- pestovanie zelene a udržiavanie trávnatých plôch,
- výmenu piesku v pieskoviskách,
- vývoz smetí,
- každoročné kontroly,
- dopĺňanie sypkých povrchov (do 10 % za rok),
- opravy a náhrady častí zariadení (sedadlá hojdačiek, reťaze, atď.)

Stáva sa, že v niektorých komunitách sú niektoré z vyššie uvedených činností vykonávané dobrovoľníkmi zdarma.

Okrem toho je dobre si založiť „rezervný fond" s cieľom pokrytia nákladov, ktoré sa nevyskytujú každý rok- napr. maľovanie kovových častí detského ihriska každých 5-6 rokov, výmena zariadení a povrchu ihriska. Na tento cieľ by mala stačiť čiastka vo výške okolo 10% pôvodných nákladov na výstavbu zariadenia.

Nehody

Treba počítať s tým, že nehodám alebo iným nebezpečným udalostiam na detskom ihrisku sa nedá vyhnúť. Hlásenia o takýchto nehodách sú pre kompetentné orgány veľmi užitočným zdrojom informácií o nebezpečenstvách vyskytujúcich sa na ihriskách. Môže to byť pre nich podnet na vykonanie kontroly, pričom podľa zistení môže byť do celého procesu zahrnutý aj výrobca zariadenia.

Nehody je možné oznámiť aj pomocou **systému ECHO**, ktorý spravuje Slovenská obchodná inšpekcia a to vyplnením špeciálneho on- line formulára, telefonicky, faxom alebo e-mailom. Viac informácií nájdete na www.soi.sk. Samozrejme, že nehody môžu byť nahlasované tak zo strany prevádzkovateľov, ako aj rodičov alebo svedkov nehody.

Osoba hlásiaca nehodu musí predovšetkým informovať o:

- detskom ihrisku, na ktorom sa nehoda stala (podať údaje identifikujúce majiteľa alebo prevádzkovateľa, informácie o zariadení, na ktorom sa stala nehoda),
- nehode (dátum, čas a opis situácie),
- bližších okolnostiach nehody (koľko detí bolo v tom čase na ihrisku, zariadení, výpovede svedkov s ich kontaktnými údajmi),
- osobe alebo poškodených osobách (vek, pohlavie, informácie o odeve a obuvi, ktoré mali na sebe počas nehody, čo môže tiež pomôcť pri analýze príčiny nehody),
- zraneniach (charakter zranenia, postihnuté miesta, rozsah, liečba),
- svojich kontaktných údajoch.

NORMY TÝKAJÚCE SA DETSKÝCH IHRÍSK

Úvod

Európske normy týkajúce sa detských ihrísk EN 1176 a EN 1177 (ich slovenské verzie sú označené STN EN 1176 a STN EN 1177) boli prvýkrát oznámené v roku 1998 a značne vychádzali z britskej normy BS 5696 a nemeckej normy DIN 7926.

Norma STN EN 1176 sa skladá z deviatich častí. Prvá sa týka všeobecných bezpečnostných požiadaviek a skúšobných metód a týka sa všetkých zariadení, ktoré sa nachádzajú na detských ihriskách, vrátane prvkov, ktoré sú inštalované na ihriskách a predpokladá sa, že deti sa s nimi budú hrať, aj keď neboli navrhnuté s týmto účelom. Tieto normy sa nevzťahujú na dobrodružné detské ihriská, ktoré slúžia na pedagogické účely.

Norma STN EN 1176 sa skladá z nasledujúcich častí:

- STN EN 1176-1: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 1: Všeobecné bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy,
- STN EN 1176-2: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 2: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na hojdačky,
- STN EN 1176-3: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 3: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na kĺzačky,
- STN EN 1176-4: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 4: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na lanovky,
- STN EN 1176-5: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 5: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na kolotoče,
- STN EN 1176-6: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 6: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na kývavé zariadenia,
- STN EN 1176-7: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 7: Návod na inštaláciu, kontrolu, údržbu a prevádzku,
- STN EN 1176-10: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 10: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na úplne uzavreté zariadenia na hranie,
- STN EN 1176-11: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 11: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na priestorové siete.

Norma týkajúca sa povrchu:

- STN EN 1177: 2008 Povrch ihriska tlmiaci náraz. Určenie kritickej výšky pádu.

Okrem toho, k elementom príslušenstva detských ihrísk sa používajú normy :

- STN EN 818 Krátkočlánkové reťaze na zdvíhanie. Bezpečnosť.
- STN EN ISO 9554 Vláknové laná. Všeobecné ustanovenia.
- STN EN ISO 2307 Vláknové laná. Stanovenie niektorých fyzikálnych a mechanických vlastností.
- STN EN 335, STN EN 350 a STN EN 351- týkajúce sa trvanlivosti dreva a výrobkov z dreva

Právne podmienky

V mnohých štátoch normy nie sú retrospektívne a ich dodržiavanie je dobrovoľné.

Treba si uvedomiť, že aj rozsah noriem môže byť obmedzený- zhoda s požiadavkami normy

ešte automaticky neznamená, že detské ihrisko je bezpečné. Existujúce normy treba využívať rozumne. Preto je nutné vykonávanie každoročných kontrol kompetentnými osobami, ktoré vám môžu poradiť v oblasti okrem iného meniacich sa požiadaviek vynikajúcich z noriem, ktoré sú predmetom opráv.

Zariadenia, ktoré boli vyrobené pred účinnosťou noriem STN EN 1176 nemusia byť s nimi v súlade, ale mali by byť v súlade s predošlými normami. Zariadenie, ktoré bolo bezpečné podľa predošlých noriem sa nestane nebezpečným deň po zverejnení normy STN EN 1176. Zariadenie by ale malo byť podrobené kontrole podľa požiadaviek novej normy a mali by byť vykonané potrebné úpravy.

Nové zariadenia by mali spĺňať požiadavky normy STN EN 1176.

Zariadenia detských ihrísk by nemali byť označené CE značkou. Môžu byť ale napríklad označené znakmi: poľským „B", britským „BSI Kitemark", nemeckým „TüV" alebo „GS".

Niektoré časti normy EN 1176 sú predmetom otvorenej interpretácie. V prípade sporu, rozhodnutie o spôsobe interpretácie by malo byť vykonané zo strany Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR, prípadne až zo strany Európskeho normalizačného výboru. Treba však počítať s tým, že tento proces môže trvať nejaký čas.

Princípy ochrany v norme

Úvod ku prvej časti normy STN EN 1176 upozorňuje, že požiadavky tejto časti normy by nemali obmedzovať detskú potrebu hrania, podporný účinok zariadení ihrísk na vývoj a hru detí. Tiež sa berie do úvahy, že riziko je jedným z elementov hry, no nemôže to byť riziko natoľko závažné, že by mohlo spôsobiť vážne zranenia.

Norma stanovuje požiadavky, ktoré ochraňujú dieťa pred nebezpečenstvom, ktoré pravdepodobne nevie predvídať, keď používa zariadenie podľa príkazov, alebo tak, ako sa dá rozumne predvídať.

Tieto normy nestanovia zoznam zákazov, to znamená, čo deti nesmú robiť. No ani prispôsobenie sa požiadavkám normy by nemalo oslobodzovať prevádzkovateľa od trvalej starostlivosti o bezpečnosť detského ihriska a minimalizácie rizika spojeného s jeho používaním.

Je dôležité porozumieť princípom ochrany, ktoré sa v norme aplikujú, čo umožní citlivejšiu interpretáciu. Potom bude možné posúdiť aj prvky, na ktoré sa možno priamo táto norma nevzťahuje.

Princípy ochrany:

1. Zachytenie hlavy a krku
Počas hry existuje možnosť, že hlava a krk dieťaťa zostane zachytená v zariadení. Takáto situácia môže mať veľmi vážne následky, najmä ak sa dieťa nevie samo uvoľniť. Dôsledkom sú vážne poranenia, či dokonca smrť. Normy definujú požiadavky na zabránenie pravdepodobnosti výskytu zachytenia. Niektoré situácie zachytenia sa môžu stále na ihrisku vyskytnúť, no riziko bolo starostlivo posúdené a deťom nehrozí vážne nebezpečenstvo.
2. Zachytenie tela alebo šiat
Norma stanovuje požiadavky na zariadenia, aby sa znížila pravdepodobnosť takéhoto zachytenia.
Ku takejto situácii môže dôjsť napríklad v tuneloch, ak sú príliš úzke. Norma preto definuje určité minimálne hodnoty šírky tunelov, ktoré by mali byť dodržané.

Detské šaty alebo vlasy sa môžu zachytiť v častiach zariadení, čo môže mať vážne následky. Napríklad, ak sa šál dieťaťa zachytí na vrchu kĺzačky a dieťa sa spustí dole, môže zostať visieť na kĺzačke za šál, ktorý má utiahnutý okolo krku. V norme sa nachádzajú opatrenia proti takémuto typu rizika.

3. Privrznutie/ strata končatiny/ pomliaždenie
Norma obsahuje požiadavky, ktoré minimalizujú riziko vážnych poranení v prípade výskytu pohybujúcich sa častí zariadení. Predovšetkým sa to týka dostatočného priestoru medzi pohyblivými a statickými časťami zariadení. Ako príklad možno uviesť kývavú hojdačku, kde sa jej rameno pohybuje voči podpornej časti.

4. Pády
Pádom na detskom ihrisku sa nedá vyhnúť, preto norma reguluje predovšetkým ochranu pred pádmi z výšky a to pomocou držadiel, zábradlí a parapetov.

Norma určuje dodatočné podmienky pre prípad, že dieťa spadne z výšky, ktorá preň nemusí byť nebezpečná. V priestore pádu sa nesmú nachádzať žiadne prekážky, o ktoré by sa dieťa udrelo a povrch ihriska by mal mať určité pád tlmiace vlastnosti.

5. Kolízie
Počas hier deti môžu naraziť do seba, ale aj do zariadení na ihrisku. Norma určuje podmienky, ktorých cieľom je minimalizovanie takýchto nárazov. Napríklad sedadlá hojdačky by sa mali nachádzať v primeranej vzdialenosti od rámu, aby do neho nenarazili.

6. Nevhodné ukončenia zariadení, zlé materiály alebo chyby v konštrukcii
Ostré komponenty, ktoré sa nachádzajú na zariadeniach môžu veľmi jednoducho spôsobiť poranenie. Obsah normy stanovuje ako redukovať takéto riziko.

Zhrnutie bezpečnostných požiadaviek normy STN EN 1176

Nižšie uvedené informácie sú bezpečnostné požiadavky, ktoré sa aplikujú na zariadenia detských ihrísk. Samozrejme, že zoznam nie je kompletný, pre viacero detailov je potrebné preštudovať si samotnú normu. Ďalšie špecifické požiadavky na špecifické prvky, ako sú hojdačky, kĺzačky, kolotoče atď., môžete nájsť v ďalšej kapitole.

Všeobecné bezpečnostné požiadavky

- Všetky zariadenia, ktoré majú aj sekundárnu funkciu (napr. kývanie, otáčanie) by mali byť posúdené aj podľa **špecifických požiadaviek**, ktoré sú predmetom ďalších častí normy.
- Veľkosť zariadení a stupeň obtiažnosti hry by mali byť **prispôsobené veku** ich potenciálnych užívateľov.
- Riziko, vytvárané zariadeniami, by malo byť **zrejmé**.
- Voda (dážď) by sa **nesmie zhromažďovať** v alebo na zariadeniach (samozrejme nie v prípade, ak boli k tomu špeciálne navrhnuté).
- Dospelé osoby by mali mať **prístup** v rámci zariadení.
- Uzavreté zariadenia (napr. tunely) dlhšie ako 2 metre by mali mať vždy dva od seba nezávislé **prístupové otvory** na rôznych stranách zariadenia (kvôli prípadnému núdzovému úniku).
- Na detskom ihrisku by sa mala nachádzať **informačná tabuľa**, na ktorej bude uvedená osoba, ktorá je zodpovedná za správu a prevádzkovanie ihriska. Na tejto tabuli okrem adresy detského ihriska, treba napísať aj telefónne čísla záchranných služieb. Neďaleko ihriska by sa mala nachádzať telefónna búdka, aby bolo možné zavolať pomoc, čo najrýchlejšie.

- Na zariadeniach, ktoré sú pripevnené na podloží, sa musí nachádzať čitateľne a trvanlivo označená **základná čiara** určená výrobcom. Ukazuje úroveň, po ktorú má siahať povrch tlmiaci pád (je to dôležité pri údržbe sypkých povrchových materiálov, ako aj pri kontrole správnej inštalácie).
- Zariadenie by malo byť ľahko **identifikovateľné**. Mali by sa na ňom nachádzať minimálne nasledovné údaje: adresa a názov výrobcu, jeho zodpovedného zástupcu alebo dovozcu, označenie zariadenia a rok výroby a číslo a dátum normy, s ktorou sú v súlade (u nás STN EN 1176-1).

Ochrana pred zachytením

- Pri výbere materiálov a zariadení treba pamätať na to, že počas používania sa môže zmeniť ich rozmer, tvar a uloženie.
- Nemali by sa používať otvory v tvare písmena „V" smerujúce nadol pri uhle menšom než 60°.
- Tunely musia spĺňať požiadavky článku 4.2.7.4. normy STN EN 1176-1, kvôli zmenšeniu rizika zachytenia celého tela dieťaťa.
- Na zariadení by sa nemali nachádzať pevné prístupné otvory vo výške nad 600 mm nad zemou (vrátanie oplotenia), ktoré nevyhovejú testom vykonávaných pomocou príslušných skúšobných sond stanovených normou.
- Otvory v tvare písmena „V" vo voľnom priestore alebo bezprostredne pred voľným priestorom by mali byť skonštruované tak, aby nezachytili vlasy alebo odev.
- Vyčnievajúce prvky zariadení nemôžu spôsobiť zachytenie vlasov alebo odevu.
- Šmýkačky, spúšťacie tyče a dostupné striešky musia byť podrobené testu na možné riziko zachytenia odevu, ktorý je určený v prílohe D.3. normy STN EN 1176-1.
- Povrch, po ktorom deti chodia alebo behajú nemôže mať štrbiny väčšie než 30 mm, v ktorých by sa mohlo privrznúť chodidlo -netýka sa to povrchov so sklonom väčším než 45 °.
- Minimálny priemer otvorov, ktoré pri hrách môžu zmeniť tvar alebo rozmer by nemal byť menší než 12 mm- prevencia proti privrznutiu prstov.
- Otvory vo vnútri voľného priestoru alebo akékoľvek iné otvory, ktorých dolný okraj sa nachádza nad 1 m nad zemou majú byť menšie než 8 mm alebo väčšie než 25 mm (podrobnosti v prílohe D.4. v norme STN EN 1176-1).
- Laná upevnené na jednom konci nesmú mať tvar slučky, do ktorej by sa mohlo dieťa zachytiť.
- Laná upevnené na oboch koncoch nesmú tvoriť slučku, ktorá by nevyhovela testu skúške s príslušnou sondou v zmysle STN EN 1176-1.
- Laná nesmú predstavovať riziko zachytenia voči iným častiam zariadenia.

Ochrana pred privrznutím alebo pomliaždením

- Medzi pohyblivými časťami zariadení alebo medzi pevnými a pohyblivými časťami zariadení sa nesmú nachádzať žiadne miesta, kde by mohlo dôjsť k privrznutiu alebo pomliaždeniu prstov alebo končatín.
- Akékoľvek ťažké predmety (vážiace viac než 25 kg), ktoré visia nad používateľmi musia byť minimálne 400 mm nad zemou a musia byť umiestnené minimálne 23 cm od iných zariadení (to sa netýka hojdačiek).
- Otvory v preliezačkách, medzi ich pevnými a pohyblivými časťami, by nemali byť menšie než 230 mm.

Ochrana pred pádom

- Všade, kde je to potrebné, by sa mali nachádzať zábradlia, držadlá a parapety.
- Zábradlia, držadlá a parapety na rampách by mali začínať od najnižšieho bodu.
- Pre výšku voľného pádu do 600 mm nie sú vyžadované parapety ani zábradlia.

- V prípade ľahko prístupných zariadení, u ktorých je výška voľného pádu nad 600 mm sú potrebné parapety a vhodný povrch tlmiaci pád.
- V prípade zariadení, ktoré nie sú ľahko prístupné a výška voľného pádu nie je väčšia ako 1000 mm, nie sú potrebné žiadne parapety alebo zábradlia.
- V prípade zariadení, ktoré nie sú ľahko prístupné a výška voľného pádu je v rozmedzí od 1000 do 2000 mm, sú potrebné zábradlia a vhodný povrch tlmiaci pád.
- Pre všetky zariadenia s výškou voľného pádu 2000 mm a viac sú potrebné parapety a vhodný povrch tlmiaci pád.
- Držadlá sa nesmú umiestniť vo výške menej ako 600 mm a nie viac ako 850 mm nad základnou rovinou.
- Držadlá musia spĺňať požiadavky na uchopenie.
- Zábradlia sa nesmú umiestniť vo výške menej ako 600 mm a nie viac ako 850 mm nad základnou rovinou (merané od základnej roviny po vrchnú časť zábradlia).
- Zábradlia musia úplne ohraničovať povrch na státie okrem miesta, ktorým sa naň vchádza alebo odchádza.
- Šírka akéhokoľvek otvoru v zábradlí nesmie byť väčšia ako 500 mm okrem miest, ktoré poskytujú prístup ku schodom, mostom alebo rampám. V takom prípade šírka otvoru nesmie byť širšia ako schody, most alebo rampa.
- Parapety musia byť vysoké najmenej 700 mm v prípade ľahko prístupného zariadenia a 600 až 850 mm vysoké v prípade ostatných zariadení. Tiež musia úplne obklopovať plošinu okrem miest, ktoré poskytujú prístup ku schodom, mostom alebo rampám.
- Šírka akéhokoľvek otvoru v parapete nesmie byť väčšia ako 500 mm okrem prípadov, keď je tam prítomné zábradlie.
- Na parapetoch nesmú byť k dispozícii nijaké medziľahlé vodorovné alebo skoro vodorovné priečne tyče alebo hrady, ktoré by mohli pri pokusoch o lezenie použiť ako stupeň. Konštrukcia hornej časti parapety by mala byť taká, aby deti nelákalo na nej stáť alebo sedieť.
- Prierez každého konštrukčného prvku, ktorý je konštruovaný na uchopenie, musí mať šírku najviac 60 mm.
- Prierez každého konštrukčného prvku, ktorý je konštruovaný na úplné uchopenie, musí mať rozmer meraný cez jeho stred vo všetkých smeroch najmenej 16 mm a najviac 45 mm.
- Priečky a stupne rebríkov musia byť zabezpečené proti pootočeniu a musia mať rovnomerný odstup. Rovnomerný odstup sa vyžaduje iba medzi priečkami a medzi najvyššou priečkou a plošinou a nie medzi dnom a najspodnejšou priečkou.
- Priečky a stupne rebríkov musia byť vodorovné v tolerancii ± 3º.
- Rebríky musia mať priečky a/alebo bočnice, ktoré vyhovujú požiadavkám na uchopenie alebo zábradlia, ktoré vyhovujú požiadavkám na úplné uchopenie.
- Schody musia mať zábradlia alebo parapety v závislosti od ich výšky.
- Stúpanie schodov musí byť konštantné a schody musia mať najmenej tri podstupnice.
- Stupne schodov musia mať rovnomernú vzdialenosť, musia byť jednotne konštruované a vodorovné v tolerancii ± 3º.
- Stupne musia mať hĺbku najmenej 140 mm.
- Pri schodoch s výškou do 1 metra môže byť použité zábradlie namiesto parapetu pokým je výška otvoru pod zábradlím menej ako 600 mm.
- Zábradlia musia byť naprojektované všade tam, kde leží schodiskové rameno viac ako 1000 mm nad podlahou a má väčšie stúpanie ako 45º.
- Ak je výška schodiskového ramena väčšia ako 2000 mm nad podlahou, musí sa počítať s medziplošinou v stupňoch, nie väčších ako 2000 mm. Schodisko nesmie byť prechodné, ale musí byť odsadené najmenej o šírku schodiskového ramena alebo musí smer meniť najmenej o 90 º. Medziplošiny musia byť najmenej také široké, ako je schodiskové rameno, a dlhé najmenej 1000 mm.
- Rampy musia mať rovnomerný sklon (do 38 º). Musia mať zábradlia alebo parapety v závislosti od ich výšky. Pri rampách s výškou do 1000 mm musí byť prítomné zábradlie, pokým je výška otvoru pod zábradlím menej ako 600 mm.

- Zábradlie musí začínať na začiatku rampy.
- Rampy musia byť v rámci svojej šírky rovné s toleranciou ± 3º.
- Aby sa zabránilo nebezpečenstvu šmyknutia, mali by sa na rampách nachádzať oporné body.
- Pre strmé prvky (so sklonom väčším ako 45º) by otvor v parapete nemal byť väčší ako 500 mm a výška nesmie prekročiť 2000 mm.
- Laná upevnené na jednom konci musia mať priemer v rozmedzí 25 a 45 mm.
- Laná upevnené na oboch koncoch musia mať priemer v rozmedzí 18 a 45 mm.
- Sypké podložie musí byť dopĺňané, predovšetkým v miestach pod hojdačkami, na koncoch šmýkačiek a okolo kolotočov.

Ochrana pred nárazom

- Pre bližšie detaily o pohybe vyvolanom zariadením, voľnom priestore a priestore na pád si preštudujte normu STN EN 1176-1:2008.
- Voľný priestor sa nesmie prekrývať s inými voľnými priestormi alebo s priestormi na pád, ak nie je uvedené inak. Toto neplatí pre prvky v zoskupení, ktoré sú určené na to, aby sa používali ako jeden prvok.
- Voľný priestor nesmie obsahovať žiadne prekážky, ktoré by mohli udrieť užívateľa, hoci časti zariadenia, ktoré majú niesť váhu užívateľa sú povolené.
- Chodníky na ihrisku by nemali viesť cez voľný priestor zariadení.
- Na zariadení, v ňom alebo okolo neho nesmú byť žiadne prekážky, s ktorými používateľ nepočíta a ktoré by mohli pri zrážke spôsobiť poranenie.
- Lana upevnené na jednom konci s dĺžkou do 2 m musia mať vzdialenosť medzi výkyvnými lanami a pevnými časťami zariadenia najmenej 600 mm a vzdialenosť medzi výkyvným lanom a výkyvnými časťami musí byť najmenej 900 mm.
- Zavesené laná nesmú byť kombinované v tej istej zostave spoločne s hojdačkou.
- Lana upevnené na jednom konci s dĺžkou od 2 do 4 m musia byť vzdialené od iných častí zariadenia minimálne 1m.
- Výška voľného pádu nesmie prekročiť 3 m (pre vypočítanie voľnej výšky pádu viď článok 4.2.8.1 normy STN EN 1176-1:2008).
- Oblasť pádu a priestor na pád môžu byť vypočítané ako je uvedené vyššie.
- Priestor na pád nesmie obsahovať akékoľvek prekážky, na ktoré môže používateľ spadnúť a utrpieť zranenie. Netýka sa to:
    - priľahlých častí, kde je výška pádu medzi jednotlivými časťami do 600 mm,
    - častí, ktoré nesú váhu používateľa alebo obsahujú používateľa alebo mu majú pomôcť udržať rovnováhu.
    - častí, ktoré majú odklon od horizontálneho smeru viac ako 60º.
- Ak výška voľného pádu priľahlých častí zariadenia je väčšia ako 1m, nižšia plošina musí mať vhodný povrch tlmiaci pád.
- Pri voľnom páde zo zariadení, ktoré nie sú vyššie než 600 mm môže byť používané tvrdé podložie. V prípade, že zariadenia sú vyššie, alebo v prípade zariadení, ktoré deti sami uvádzajú do pohybu (hojdačky, kolotoče), je bezpečné podložie nevyhnutné.
- Dobre udržiavaný trávnik na ihriskách je akceptovateľný pre výšku pádu do 1 m.

Požiadavky na materiály a konštrukciu

- Výber materiálov a ich použitie má byť v zhode s príslušnými európskymi normami.
- Zvláštnu starostlivosť treba venovať materiálom, ktoré budú vystavené extrémnym klimatickým a poveternostným podmienkam.
- Nátery povrchových plôch nesmú byť toxické.
- Nesmú sa použiť materiály, ktorých povrch prudko horí.
- Mali by byť dodržané národné a miestne stavebné predpisy.
- Drevené časti, ktoré sú v kontakte so zemou musia byť ošetrené tak, aby sa zabránilo

ich hnitiu.

- Kovové časti musia byť chránené proti poveternostným vplyvom.
- Kovy, na ktorých sa tvoria toxické vrstvy oxidov, musia mať vytvorenú ochrannú netoxickú vrstvu.
- Plasty zosilnené sklenenými vláknami by mali vykazovať známky opotrebovania (napr. použitím rôzne farbených vrstiev).
- Nebezpečné látky (ako azbest, olovo, formaldehyd, PCB...) nie sú povolené.
- Všetky použité materiály nesmú tvoriť triesky, úlomky alebo črepiny.
- Vytŕčajúce klince, konce drôtených lán a špicaté alebo ostré časti nie sú povolené.
- Drsné povrchy nesmú predstavovať riziko úrazu.
- Vytŕčajúce skrutky nie sú povolené.
- Všetky prístupné rohy a hrany musia byť zaoblené s rádiusom najmenej 3 mm alebo nesmú byť ostré.
- Spoje musia byť zabezpečené pred uvoľnením alebo oddelením.
- Opotrebovateľné súčasti musia byť schopné výmeny a musia byť zabezpečené proti nepovolenej manipulácii.
- Drôty musia byť chránené proti korózii.
- Reťaze musia byť v súlade s ISO 1834. Maximálny otvor v každom smere musí byť 8,6 mm, okrem spojov, ktoré by nemali byť menšie ako 8,6 mm a ani väčšie ako 12 mm.
- Základy musia spĺňať s článkom 4.2.14 normy EN 1176-1:2008.

PRÍLOHA A

NÁVRH VNÚTORNÉHO SYSTÉMU KONTROLY DETSKÉHO IHRISKA

Majiteľ alebo prevádzkovateľ detského ihriska si môže vytvoriť svoj vlastný systém kontroly detského ihriska. Medzi hlavné body takéhoto systému platia jasný a zrozumiteľný Poriadok detského ihriska, Plán kontrol, Plán správy a údržby, ako aj ďalšie dokumenty týkajúce sa iných činností spojených so zariadeniami. Takéto činnosti by mali byť zahrnuté v Knihe detského ihriska (viď príloha B).

Predmetné časti systému môžu vyzerať tak, ako je uvedené nižšie. Chceli by sme poznamenať, že táto publikácia je len príručkou, návodom a majitelia alebo prevádzkovatelia detského ihriska môžu prepracovať alebo pozmeniť nižšie uvedené odporúčania.

Plán kontrol

Prvou úlohou by malo byť vytvorenie Plánu kontrol pre detské ihrisko, ktorý by mal pokryť základné body prevádzkovania detského ihriska:

PLÁN KONTROL

S cieľom redukovať riziká na detskom ihrisku, bol vypracovaný nasledovný plán kontrol:

1. Bežná vizuálna kontrola bude vykonávaná **..... raz/krát na týždeň** (nie zriedkavejšie ako každých 7 dní), s príslušným formulárom (pozri prílohu č. 1). Bežná vizuálna kontrola umožňuje rozpoznať výrazné zdroje ohrozenia, ktoré môžu byť spôsobené vandalizmom, používaním alebo poveternostnými vplyvmi. Kontroluje sa: úroveň a čistota povrchu, kompletnosť a opotrebovanie zariadení, kontrola základov, konštrukčnej pevnosti zariadení a celkový stav bezpečnosti ihriska.

2. Prevádzková kontrola bude vykonávaná **..... krát v roku** (nie zriedkavejšie ako každé 3 mesiace), s príslušným formulárom (pozri prílohu č. 2) a raz za rok pri príležitosti ročnej hlavnej kontroly. Prevádzková kontrola je podrobnejšia prehliadka zameraná na kontrolu funkcie a stability zariadenia, a to najmä z hľadiska akéhokoľvek opotrebovania. Kontroluje sa: Poriadok detského ihriska, oplotenie, povrch ihriska, minimálne priestory zariadení, lokalizáciu dodatočného vybavenia, označenie zariadení, stabilita, kompletnosť a úroveň opotrebovania zariadení a stav spojov, vzduchotesne utesnené súčasti.

3. Ročná hlavná kontrola bude vykonávaná raz za rok, s príslušným formulárom (pozri prílohu č. 3). V skupine, ktorá bude vykonávať inšpekciu by mal byť prítomný špecialista z oblasti bezpečnosti detských ihrísk, nezávislý od prevádzkovateľa alebo majiteľa terénu. Úlohou ročnej hlavnej kontroly má byť hodnotenie celkovej úrovne bezpečnosti zariadení, základov a povrchov, napríklad účinkov poveternostných vplyvov, znakov rozpadu alebo korózie a akejkoľvek zmeny stavu bezpečnosti zariadení, vyplývajúcich z vykonaných opráv alebo dodatočne zabudovaných alebo vymenených častí. Osobitnú pozornosť treba venovať súčastiam, ktoré sú trvale vzduchotesne utesnené.

Prekontrolovať by sa mali aj všetky zhromaždené formuláre a dokumenty z ostatných kontrol detského ihriska.

Výsledkom kontroly by mala byť údržba a oprava súčastí, ako sú skrutkové spoje, povrchy ihrísk, ložiská, reťaze, základy, zábradlia, držadlá, konštrukčné elementy zariadení a pohyblivé elementy.

Všetky kontroly, ako aj údržba a opravy by mali byť vykonávané kvalifikovaným personálom s využitím príslušného náradia a dokumentácie (viď prílohy č. 1-4).

Ak sa počas kontroly zistia nedostatky, ktoré by mali vplyv na bezpečnosť zariadenia, musia byť odstránené okamžite. Ak takéto opravy nie sú možné, prevádzkovateľ by mal zabezpečiť, aby sa na dané zariadenie nemohli dostať používatelia (zamedzením vstupu alebo odstránením zariadenia). Nedostatky by mali byť zaznamenané v špeciálnom formulári (viď príloha č. 5). Do tohto formulára by mali byť zaznamenané aj opravy nedostatkov.

Ak je zariadenie z ihriska dočasne odstránené, jeho základy by mali byť dostatočne zabezpečené alebo odstránené tak, aby bol povrch ihriska bezpečný.

Informácie o nehodách a úrazoch by mali byť registrované vo formulári (viď príloha č. 6).

V rámci ročnej hlavnej kontroly by mal byť tento Plán kontrol revidovaný a prekontrolovaný, ak je to nevyhnutné z hľadiska jeho efektivity.

Odporúčania výrobcu týkajúce sa požiadaviek na kontrolu sa nachádzajú ... .

Miesto, dátum a podpis

Plán správy a údržby

Ďalším dodatočným dokumentom je Plán správy a údržby. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby kontroly boli vykonávané správne a v súlade s určitými podmienkami stanovenými v Pláne kontrol. Mal by byť schválený osobitne pre každé jedno ihrisko.

PLÁN SPRÁVY A ÚDRŽBY

V záujme zníženia rizika na ihrisku by mal byť dodržiavaný nasledovný postup:

1. Po každej bežnej vizuálnej kontrole:
   a) by mal byť vyčistený povrch ihriska,
   b) by mal byť doplnený sypký povrch podľa príslušných označeniach na zariadeniach.

2. Pred každou prevádzkovou kontrolou:
   a) by mala byť vykonaná údržba povrchu ihriska,
   b) by mal byť doplnený sypký povrch a syntetické povrchy by mali byť opravené.

3. Po každej prevádzkovej kontrole:
   a) by uvoľnené časti mali byť dotiahnuté,
   b) by mali byť namazané ložiská a pánty, ak je to potrebné,
   c) by mala byť vykonaná údržba základnej čiary na zariadení, registračných štítkov a informačných tabúľ.

4. Pred ročnou hlavnou kontrolou:
   a) by mali byť natreté drevené časti zariadení,
   b) by mali byť natreté a vyrovnané povrchy obsahujúce triesky alebo nerovnosti.
   Na natieranie by mali byť použité farby a laky odporúčané dodávateľom zariadení.

5. Piesok v pieskoviskách bude vymieňaný... krát za rok (odporúča sa minimálne dvakrát za rok). Pozn.- čistenie, prekopávanie, prehrabávanie a polievanie má byť vykonávané najmenej raz za dva týždne počas sezóny, t.j. od 1.3. do 30.11. kalendárneho roka a majú sa o tom viesť záznamy.

Všetky kontroly, ako aj údržba a opravy by mali byť vykonávané kvalifikovaným personálom s využitím príslušného náradia a dokumentácie (viď prílohy č. 1-4).

Ak sa počas kontroly zistia nedostatky, ktoré by mali vplyv na bezpečnosť zariadenia, musia byť odstránené okamžite. Ak takéto opravy nie sú možné, prevádzkovateľ by mal zabezpečiť, aby sa na dané zariadenie nemohli dostať používatelia (zamedzením vstupu alebo odstránením zariadenia). Nedostatky by mali byť zaznamenané v špeciálnom formulári (viď príloha č. 5). Do tohto formulára by mali byť zaznamenané aj opravy nedostatkov.

Ak je zariadenie z ihriska dočasne odstránené, jeho základy by mali byť dostatočne zabezpečené alebo odstránené tak, aby bol povrch ihriska bezpečný.

Každá zmena na zariadení alebo prestavba, ktorá by mohla mať vplyv na bezpečnosť, by mala byť prekonzultovaná s výrobcom alebo kvalifikovaným špecialistom.

Odporúčania výrobcu týkajúce sa požiadaviek na kontrolu sa nachádzajú... .

Miesto, dátum a podpis

Príloha č. 1

BEŽNÁ VIZUÁLNA KONTROLA

Týka sa detského ihriska ……..

Dátum	Úroveň podložia		Povrch čistý		Kompletnosť zariadení		Základy ukryté		Opotrebovanie zariadení		Iné nedostatky		Podpis
	dobrá	zlá	áno	nie	áno	nie	áno	nie	v norme	veľké	áno	nie	

Príloha č. 2

PREVÁDZKOVÁ KONTROLA

Týka sa detského ihriska ……..

P. č.	Zistenia	Áno	Nie
1.	Poriadok detského ihriska je správny a zrozumiteľný		
2.	Oplotenie je úplné a bezpečné		
3.	Povrch ihriska je v dobrom stave		
4.	Voľné priestranstvo zariadení bezo zmien		
5.	Dodatočné príslušenstvo nepredstavuje nebezpečenstvo		
6.	Smetné koše sú prítomné		
7.	Označenie základnej čiary je správne		
8.	Zariadenia sú stabilné		
9.	Zariadenia sú správne označené		
10.	Zariadenia sú úplné		
11.	Opotrebovanie pohyblivých častí je v norme		
12.	Stav reťazí je dobrý		
13.	Opotrebovanie zariadenia je v norme		
14.	Stav spojov je dobrý		
15.	Žiadne znaky triesok alebo korózie		
16.	Žiadne iné nedostatky		

Vysvetlenia a závery:

…….....

…….....

…….....

…….....

…….....

…….....

…….....

…….....

Miesto: …… Dátum: …… Podpis: ……

Príloha č. 3

ROČNÁ HLAVNÁ KONTROLA

Týka sa detského ihriska ……..

I. Kontrolu vykonali: 1. ……. 2. …….

3. ……. 4. …….

II. Zistenia:

P. č.	Zistenia	Áno	Nie
1.	Poriadok detského ihriska je správny a zrozumiteľný		
2.	Oplotenie je úplné a bezpečné		
3.	Povrch ihriska je v dobrom stave		
4.	Voľné priestranstvo zariadení bezo zmien		
5.	Dodatočné príslušenstvo nepredstavuje nebezpečenstvo		
6.	Smetné koše sú prítomné		
7.	Označenie základnej čiary je správne		
8.	Zariadenia sú stabilné		
9.	Zariadenia sú správne označené		
10.	Zariadenia sú úplné		
11.	Opotrebovanie pohyblivých častí je v norme		
12.	Stav reťazí je dobrý		
13.	Opotrebovanie zariadenia je v norme		
14.	Stav spojov je dobrý		
15.	Žiadne znaky triesok alebo korózie		
16.	Stav základov je dobrý		
17.	Žiadne nedostatky spôsobené nesprávnymi opravami		
18.	Plán kontrol je správny		
19.	Plán správy a údržby je správny		
20.	Žiadne iné nedostatky		

III. Hodnotenie dokumentácie detského ihriska (Plán kontrol a Plán správy a údržby):

…….....

…….....

IV. Hodnotenie celkovej úrovne bezpečnosti (po vykonaní kontroly, preštudovaní informácií o nehodách a doteraz vykonaných kontrolách):

…….....

…….....

V. Vysvetlenia a závery: .....

…….....

…….....

Miesto: …….....

Dátum: …….....

Podpisy:

1. ……

2. ……

3. ……

4. ……

Príloha č. 4

FORMULÁR O SPRÁVE A ÚDRŽBE

Týka sa detského ihriska .....

1. Dňa ……..... bola vykonaná nasledovná *údržba/ oprava**:

…….....

…….....

…….....

…….....

…….....

(opis vykonaných činností)

2. Hore uvedené činnosti *boli/neboli** dôsledkom *kontroly/hlásenia** zo dňa …….....

3. Hore uvedené činnosti *odstránili/neodstránili** zistené nedostatky.

4. Vysvetlenia a závery:

…….....

…….....

…….....

5. Termín na vykonanie údržby, opráv uplynie dňa: …….....

Miesto:.....

Dátum:……

Podpis osoby vykonávajúcej údržbu alebo opravu:…….....

Podpis majiteľa, prevádzkovateľa alebo poverenej osoby:……..

* nevhodné preškrtnite

Príloha č. 5

FORMULÁR NA OZNÁMENIE PORUCHY

Týka sa detského ihriska ……..

1. Následkom bežnej *vizuálnej / prevádzkovej / ročnej hlavnej** kontroly vykonanej dňa …… bol zistený nedostatok na zariadení.....….....

2. Nedostatok *má vplyv / nemá vplyv** na bezpečnosť na detskom ihrisku.

3. Opis nedostatku:

…….....

…….....

…….....

4. Odporúčané nápravné opatrenia (spolu s termínmi, kedy budú uplatnené):

…….....

…….....

…….....

…….....

…….....

…….....

Dátum:…….

Podpis:…….

* nevhodné preškrtnite

Príloha č. 6

FORMULÁR NA REGISTROVANIE ÚRAZU

Prevádzkovateľ:	**Detské ihrisko:**
Názov / Meno a priezvisko: Adresa: Tel:	Názov: Adresa:

Údaje týkajúce sa zariadenia, ktoré zapríčinilo úraz:	
Názov výrobcu: Adresa výrobcu:	Opis zariadenia: Iné poznámky:

Údaje týkajúce sa úrazu:	
Opis úrazu:	
Dátum a čas úrazu:	
Počasie (dážď, sneh atď.):	
Poškodená osoba: (meno a priezvisko, adresa, pohlavie, vek)	
Odev o obuv, ktoré na sebe mala poškodená osoba:	
Počet detí, ktoré boli prítomné na ihrisku počas nehody:	
Počet detí hrajúcich sa na zariadení, ktoré zapríčinilo úraz:	
Druh úrazov:	
Opis úrazov:	
Svedkovia: (mená a priezviská, kontaktné údaje)	
Výpovede svedkov:	
Liečba:	
Navrhované úpravy zariadenia, ktoré zapríčinilo úraz :	
Pomoc a náhrada škody udelené poškodenej osobe:	
Iné informácie (fotografie, protokoly video, atď.):	
Oznamujúca osoba: (meno, priezvisko, kontaktné údaje)	

Posiela sa na Slovenskú obchodnú inšpekciu:
faxom: 02/ 53414 996
e-mailom: echo@soi.sk, ui@soi.sk
alebo poštou: Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie,
p. p. 29, Prievozská 32, 827 99 Bratislava 215

PRÍLOHA B

<titulná strana>

KNIHA DETSKÉHO IHRISKA

Detské ihrisko

.....

Lokalizácia detského ihriska:

.....

.....

Majiteľ/prevádzkovateľ detského ihriska:

.....

.....

.....

Dátum a miesto založenia knihy:

.....

Podpis:

.....

<Za titulnou stranou sa majú nachádzať kópie certifikátov, faktúry o nadobudnutí zariadení, návody na používanie a údržbu od výrobcu alebo dovozcu, informácie o bezpečných zónach, plán, schéma detského ihriska a iné dôležité dokumenty. >

<Ďalej by mal byť uvedený zoznam a fotodokumentácia zariadení umiestnených na detskom ihrisku, napríklad:

1. Zelená hojdačka- XYZ Ltd., 3 Little Street, 00876 Windsor, Ontario, Kanada (katalógové číslo: GS998876/08), Certifikát č.: 7766-AD-2008 vydaný spoločnosťou Global Scientific Committie for Playground Safety).
2. Žltá hojdačka s hlavou koňa– vyrobená, s údajmi atď.
3. Malá červená hojdačka....
4. Jednomiestna hojdačka....
5. Dvojmiestna hojdačka....
6. KÍzačka....
7. Drevený domček...
8. …

V prípade modernizácie alebo zmien zariadení je to potrebné na tomto mieste knihy spolu s informáciou aké rekonštrukcie boli vykonané a kedy.>

1. Zoznam bežných vizuálnych kontrol:

Por. č.	Dátum kontroly	Meno a priezvisko kontrolujúcej osoby	Podpis	Meno a priezvisko osoby odberajúcej výsledky kontroly	Podpis

<v prípade potreby je možné k dokumentu pripájať ďalšie takéto strany>

2. Zoznam prevádzkových kontrol

Por. č.	Dátum kontroly	Meno a priezvisko kontrolujúcej osoby	Podpis	Meno a priezvisko osoby odberajúcej výsledky kontroly	Podpis

<v prípade potreby je možné k dokumentu pripájať ďalšie takéto strany>

3. Zoznam ročných hlavných kontrol

Por.č.	Dátum kontroly	Mená a priezviská kontrolujúcich osôb	Podpisy
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.

<v prípade potreby je možné k dokumentu pripájať ďalšie takéto strany>

4. Zoznam údržby a opráv

Por. č.	Dátum údržby alebo opravy	Mena a priezvisko vykonávateľa	Podpis	Meno a priezvisko osoby odberajúcej prácu	Podpis

<v prípade potreby je možné k dokumentu pripájať ďalšie strany tohto typu>

5. Zoznam hlásených porúch

Por. č.	Dátum oznámenia poruchy	Meno a priezvisko osoby oznamujúcej poruchu	Podpis	Meno a priezvisko osoby prijímajúcej oznámenie	Podpis

<v prípade potreby je možné k dokumentu pripájať ďalšie takéto strany>

6. Zoznam registrovaných nehôd, úrazov

Por. č.	Dátum registrácie nehody	Meno a priezvisko registrujúcej osoby	Podpis	Meno a priezvisko osoby prijímajúcej formulár registrácie	Podpis

<v prípade potreby je možné k dokumentu pripájať ďalšie takéto strany>